

Lasīšanas grūtības un to svarīgākās pazīmes

Neņem vērā to, ka cilvēkam ir lasīšanas grūtības, būtu līdzvērtīgi tam, kā liegt brilles tam, kuram ir slikta redze. Tāpat kā ar redzi, ir arī ar lasītprasmi – kadam šīs grūtības ir ļoti spēcīgi izteiktas, cits ar tām sadzīvo un šķietami tiek galā.

Mēs visi mācāmies lasīt. Un tas nav ātrs process. Iespējams, tu atceries, kā to darīji tu pats? Reizēm gribam izlasīt kādu tekstu ātrāk, tad gadās pārteikties. Tomēr vārda nozīmi uztveram pareizi, un apkārtējie saka, ka esam vienkārši pārteikušies.

Tomēr klasē vai citās kopienās tev ir gadījies sastapties ar cilvēkiem, kuri lasa lēnāk nekā apkārtējie, iespējams, ka tam par iemeslu ir fakts, ka, piemēram, latviešu valoda nav viņa dzimtā valoda. Šādos gadījumos mēs nevaram runāt par lasīšanas traucējumiem.

Kas ir lasīšanas grūtības? Kā tās atpazīt?

Lasīšanas grūtības ir lasīšanas traucējumi, kuru pamatā ir nepietiekami attīstīta mutvārdu runa, kas raksturojama ar atkārtotām kļūdām lasīšanas laikā, burtu izlaišanu, skaņu nesaklausīšana, bet disleksija ir specifiskāks traucējumu kopums, kuru cēlonis ir neiroloģisks. Ar lasīšanas traucējumiem var strādāt, bet disleksiju visbiežāk nav iespējas labot. Ne vienmēr lasīšanas traucējumi ir disleksija.

Lasīšanas traucējumus veiksmīgi var labot, ja tos savlaicīgi diagnosticē – un šajā gadījumā lieliski palīdz darbs ar specialistiem – speciālajiem pedagogiem, psihologiem, logopēdiem.

Noteikt šādas lasīšanas grūtības var, ja ievērojam, kā cilvēks, bieži bērns, runā, kāds ir bērna vārdu krājums, kāda ir bērna atmiņa, vai bērns var izveidot 3 attēlu secību, ta sir, sakārtot trīs attēlus loģiskā secībā.

Ļoti svarīgi nelabot lasīšanas grūtības pašam, ir jāvērsas pie specialistiem. Tā var nonākt pie vardarbīgās lasītprasmes mācīšanas. Vissmagākais ir arguments, ka bērns ir vienkārši slinks. Bieži vien tieši tā vecāki un apkārtējie define lasīšanas grūtības. Šāda attieksme tikai padziļina problēmu.

Protams, nereti maziem bērniem ir raksturīgi kādu vārdu izrunāt nepareizi, un tas liekas pat smieklīgi un jautri. Tomēr, ja bērns turpina šos vārdus lietot arī pēc 5 – 6 gadu vecuma, ja neizrunā kādu skaņu, jauc s un z skaņas, ja bērns nespēj veidot atskaņas vai nevar iemācīties dzejoļi no galvas, tas, kā izprot dažādus vārdus, norādes. Tad ir iemesls domāt par to, ka bērnam ir lasīšanas traucējumi. Tas viss ir pamanāms jau pirmsskolas vecumā.

Nereti par lasīšanas traucējumiem var liecināt un arī tos veicināt valodas izpratnes grūtības, tas, ka bērns neizprot kāda vārda nozīmi, grūtības koncentrēties, hiperaktivitāte.

Ja pedagogi to pamana, tad notiek saruna ar vecākiem, kuri vērsas pie specialistiem.

Ja tas notiek pirmsskolā vai sākumskolā, visticamāk, rezultāts būs pozitīvs.

Tomēr ir arī pieauguši cilvēki, kuriem šādas lasīšanas grūtības nav atrisinātas. Pēdējā laikā šādus cilvēkus mēdz saukt par dislektikiem.

Disleksijas gadījumā cilvēki informāciju uztver un apstrādā atšķirīgi. Kā noteikt, kuram cilvēkam ir lasīšanas grūtības, kuram – disleksija. Vai nav tā, ka cilvēkam ir lielas lasīšanas grūtības, bet tā nav disleksija? Šādos gadījumos pavisam noteikti jāvērsas pie specialistiem.

Primāri tas ir logopēds, logopēdijā ir precīzi algoritmi, kā noteikt problēmu cēloni. To var konstatēt arī ausu-kakla-deguna ārsts, ja liekas, ka ir slikta dzirde.

Bērni, kuriem ir iespējami lasīšanas traucējumi, ir lēnāki, viņiem nereti ir koordinācijas traucējumi, viņi ir neveikli, viņiem ir grūtības sakārtot lietas, raksturīga aizmāršība. Vecāki šo nereti novērtē kā slinkumu un nobar bērnu, bet tas neko neatrisina.

Svarīgs lasīšanas grūtību rādītājs ir arī stāstījuma veidošana. Svarīgi, kā bērns stāsta dzirdēto, redzēto, kā veido teikumus, jo kopumā tas palīdz veidot valodu un bagātināt to.

Neapšaubāmi, svarīgs faktors ir motivācija lasīt, ja tās nav, tad bērns nonāk vardarbīgas lasīšanas ietekmē.

Jāatceras, ka lasītprasmi pilnveidot var ikvienā vecumā, tomēr tā ir cilvēka un specialista sadarbība, tikai tad iespējams pozitīvs rezultāts.